V sredo in saboto izhaja in velja:

Za celo leto	6 for.	20 kr.
„ pol leta	3 „	30 „
„ četert leta	1 „	70 „
„ mesec	— „	60 „

Po pošti:

Za celo leto	7 for.	50 kr.
„ pol leta	3 „	80 „
„ četert leta	2 „	— „
„ mesec	— „	70 „

SLOVENEC.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“ Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno verstо se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; veče pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 40. V Celovcu v saboto 19. maja 1866. **Tečaj II.**

Ali se bomo?

Vesoljna vojska terka na duri, skorej cela Evropa šterli v orožju, še Amerika nam kaže zobe: strašna, dolga vojska se nam grozi! Avstrija te vojske ni sprožila, Avstrija te vojske tudi noče; naj vsa kri na vesti peče tistim, ki so jo vžgali.

Avstrija se pa te vojske tudi ne boji; prisiljena na vojsko pripravlja se tudi na vojsko, in kakor se kaže, tudi ne bode brez vojske; take priprave se ne delajo tje v en dan: torej se bomo in bili se bomo na dveh straneh.

Imamo za to že potrebnih ljudi; skorej bode stalo en milijon naših korenjakov na nogah, in še enkrat toliko postavimo na noge prostovoljcev in černe vojske. Na klic: „Domovina je v nevarnosti, bode vse zgrabilo za puško in sablo, za sekiro in koso, za vile in grablje, za cepi in motike in hajdimo na nasprotnika. Imamo že tudi potrebnih denarjev. Za vojsko je treba denarja, veliko veliko denarja, in minister naš ga je poiskal, pa ga tudi že dobil. Tudi minister Bismark ga potrebuje, pa dobil ga je po sili in po krivici. Cerkvam, samostanom, bogoljubnim napravam in ustanovam, družbam in zbornicam pobral je denar in jim za to zastavil deržavna dolžna pisma. Na Talijanskem so ravno tudi po tem potu že pobrali, kar so imeli, — zdaj denarja na posodo iščejo, pa ga ne dobijo. Pri nas se je pa potrebni denar priskerbel po drugem potu. Vzel je minister Lariš pri zemljiščini kreditni banki na posodo 60 milijonov in zastavil deržavna nepremakljiva posestva. Dalje je vzel 150 milijonov bankovcev dunajske banke na se, da mu ni treba novih davkov nakladati ali pa po svetu iskati posojila. Žalostno je pri vsem res to, da je naš deržavni dolg spet za toliko narastel, dalje da nimamo deržavnega zbora, ki bi bil to vladino djanje ali operacijo poterdil in bi se bil tako potrebni denar dobil po ustavnem potu. To je tudi moka Šmerlingovega mlina, da še v petih letih ni stlačil deržavnega zbora za celo našo deržavo. Sedanje ministerstvo je vsaj na potu napraviti tak vesoljni deržavni zbor, le škoda, da mu do sedaj ta imenitna reč še ni šla srečno izpod rok. Naj pa ministerstvo vsaj toliko ustavnega stori, kolikor mu je mogoče; naj pokliče deželne zbore in posluša glas svojih narodov. Res da ministerstvo ni vsega storilo, kar bi se bilo že dalo storiti, res da je ministerstvo svojim narodom marsikaj na dolgu, — pa bati narodnih zastopnikov se mu vendar ni treba. Glas: „Domovina je v nevarnosti“, združil bo vse stranke, vse bodo potegnile za vlado in stali kot en mož proti sovražniku predrage domovine. Ministerstvo ima potrebne vojske, potrebnih denarjev, naj še išče pomoči svojih narodov, — potem pa le udrihajmo po njih: Ne dajmo se!

Tako gorijo vsi narodi za vojsko in so volje za domovino darovati kri in blago; pa vendar vojska je huda, strašna reč, zatorej ne bo jim nihče za zlo jemal, da serčno želijo, naj se ta zmedena štrena lepo in mirno zravna, — pa vendar ne tako, da bi vse pri starem ostalo. Več prašanj stoji pred durmi in čaka dokončnega razrešenja: prašanje nemško, talijansko, turško, romansko in poljsko. Ne bode pokoja, preden se te stvari dokončno ne zravnajo. — Zatorej vsakemu miroljubnemu in dobroserčnemu človeku kaj lepo dopada misel, naj bi se sklical tako imenovani evropski kongres ali zbor vladarjev in ministrov vseh derzav. Ta novica skače po časnikih in se kaže tu in tam. Pa Bog nas obvari takega kongresa, kakor je bil dunajski leta 1815. Ta je samo skerbel za vladarje, za narode pa ni maral ničesa in je z deržavami in narodi delal, kakor da bi bili vsi premagani puntarji: narodi so dobili nekaj lepih besed in sladkih obljub, svobod in pravic pa nobenih. Le napravite kongres, ljubši nam je kakor kervava vojska, pa pri kongresu naj ne sedé sami vladarji in diplomati, timveč tudi zagovorniki in zastopniki narodni in naj se posluša njih glas in svet. Če se to ne zgodi, ne pričakujemo tudi od tega kongresa nobenega sadu, stavila se bode hiša na pesek, ktero bode zopet vsak vetrič majal in slednjič spet poderl, kakor tisto hišo, ki jo je stavil kongres l. 1815. Le glejmo, da nas ta hiša vseh vkup ne pokoplje pod razvalinami svojimi.

Vojska ali kongres? tako še enkrat prašamo. Mi smo za kongres, pa za kongres, pri kterem bodo govorili tudi narodi po svojih zastopnikih. Ako pa takega kongresa naši diplomati nočejo ali ne morejo napraviti, potem pa le vojsko, vojsko do poslednje kervave kapljice in poslednjega beliča, pripravljeni smo: Se bomo za pravico, — pravica pa ima svojo moč! —

Avstrijansko cesarstvo.

Res lepo in tolaživno je slišati, kako nadušeno se po raznih krajih in mestih pripravljajo za vojsko, da bi spodobno, in kakor gre vselej zvestim deržavljanom starodavne monarhije, sprejeli sovražnika, ki se derzne drago nam dedino očetov naših z orožjem v roci napasti. Povsod, zlasti pa na Českem, Gališkem, Ogerskem, na Dunaju in Tiroljskem itd., odmeva le en isti glas — glas in klic na boj in brambo domovine. In zares, svet naj zve, da so avstrijski narodi še vedno pripravljeni za domovino kri in življenje darovati ter jo braniti, naj velja, kar hoče. V časih stisk in nadlog je narodov moč silovita, — in to je, kar bi tudi naši deržavniki pomniti imeli!

Gotovo bi tedaj ne bilo napčno in brez glave storjeno, ako bi zdaj vlada sklicala vse deželne zbore, kakor to zahteva večina avstrijskih narodov. Za tako vojsko, ki se nam zdaj obeta, treba je najboljih pripomočkov, — ti pa so brez dvombe deželna zastopništva. — Z največo žalostjo pa nas navdaja, ako pomislimo kar je oni dan pisala „W. Abendpost“, rekši, da se ne bomo vojskovali za nikako „špecifično avstrijsko idejo.“ Tem gotovo lahkomiseljnim besedam se čudom čudimo in z milijoni naših deržavljanov stermé vprašamo: Za ktero pa spet neki, če ne za avstrijsko? Strašno smo že terpeli zarad napčne politike tujih naših deržavnikov, ki so bili vsega druzega bolj kakor avstrijskega duha navzeti; in zdaj se nam spet huda vojska na glavo nakopuje. In zakaj? — „W. Abendp.“ pravi: „Za nikako špecifično avstrijsko idejo.“ Po pravici pravi „Narod“, da je tako namerjanje „nezaslišano.“ Kakšen vtis, piše na dalje, morajo take besede vladinega lista na razne narode imeti, ki jim ministerstvo Belcredi — Majláth že tako marsiktere želje ni spolnilo in se je zaupanje vanj že bolj umanjšalo!! Da bi se narodi vsaj nekoliko pomirili, bilo bi prav zelo potrebno, da bi ministerstvo očitno povedalo, ali bo res vojska le zarad tujih neavstrijskih namenov. — Tudi hervaški dopisnik v „Zukunft“ piše, da so te besede vladinega lista ondi veliko senzacijo naredile. Hervaški narod, pravi le-ta, spada med tiste, ki menijo, da ima Avstrija svojo prihodnjost v narodih in v izhodu. Tako jih zelo veseli, da so tudi drugi avstrijski Slovani ž njimi enakih misli. Ako bi zdanje ministerstvo res namerjalo prijeti se velikonemške politike in vstvariti nemški parlament, morali bi dati slovo svojim dozdanjim prizadevam za ustanovo središčnega zbora, ki naj bi obravnaval skupne deržavne zadeve, — deržati pa se svojih starih pravic in poganjati za tako deržavopravno uredbo, po kteri bi velikonemška politika na dežele ogerske krone nobenega upljiva ne imela.

„Gviazdka cieszynska“ piše: „Avstrijsko slovansko časništvo predlaga zdaj, naj se deželni zbori skličejo. Avstrija se zamore edino le po federalizmu ohraniti, ki zadostuje raznim njenim narodom. V najnevarnejših časih so le federalisti špecifično avstrijsko idejo zastopali. Nemška politika ni bila Avstriji nikdar v prid, ampak le na škodo. Avstrija naj za Šlesvik-Holštanj kako odškodnino tirja in slovo da enkrat za vselej nemškemu „bundu“. — Pri vsem tem pa se nahajajo politikarji, ki še vedno na vso moč v velikonemški rog trobijo. Med nje spada tudi znani Fr. Schuselka na Dunaju. Njim le roji po glavi nemški parlament v Frankobrodu, kamor naj bi tudi Slovani svoje zastopnike poslali. Stokrat se jim je že od naše ostrani povedalo, da to ne gre, vse zastonj! Mi stojimo za Avstrijo in za špecifično avstrijsko idejo — za druzega nič!

Iz ogerskega zbora se še vedno nič posebnega ne sliši. Le to pravijo, da ste si Deakova stranka in pa „levica“ precej navskriž. V narodnostnem odseku je Pavel Somšić za pervosednika izvoljen. Kar se pa regnikolarne deputacije tiče, pišejo „Nar. novine“, da so Madjari proti Hervatom bolj merzli, „Pozor“ pa pravi, da vse nasprotne govorice niso res in da do zdaj še ni bilo razpertije v nobeni reči. Vse gre lepo in redoma izpod rok.

Dunajski mestni župan je že izdal poseben oklic zastran nabire prostovoljcev in milodarov za vojskine potrebe. Ravno tako tudi grof Starzenski. — Benedek je na Dunaju. — „Narod“ naznanja, da neha izhajati, ker se združi z „Nar. listi“.

Dežele notranje-avstrijanske.

Iz Celovca. (Oskerbljevanje vojakov; — čudne licitacije; vreme; — nesreče.) Dozdeva se nam, da se vojaki naši — dopustenci in novinci — ne oskerbljujejo, kakor bi bilo želeti. Od več strani smo že slišali, da vojaki britko tožijo, da nimajo kaj obleči, da se morajo po tleh valjati, itd. Tega smo se pa sami prepričali, da iz kosarne ne smejo, da jih je vse natlačeno, da so že dolgo v svojej domačej obleki in da so kaj veseli, ako jim kak darček pomoliš. Še iz kosarne k svojim ljudem več dni ne smejo. Kako terda je za vsakega, ki nima kaj okroglega v žepu, da bi si mogel pri marketendarju kaj kupiti.

Tudi železnica dovaža iz daljnih krajev novincev, ki so tako napravljeni, da se človeku v serce smilijo. To bi bilo lehko vse bolje ih drugaći! — Ne vemo, ali je prav, da se tako le licitira. Najpred se poprašajo vsi, za koliko je volje kdo ta ali uno reč prevzeti, to se zapiše, in nihče ne more več svojega glasu preklicati in še za boljši kup prevzeti. Na koncu se še le odpró pismene ponudbe ali se poprašuje ta ali uni znani gospod, koliko je volje še jenjati. Tako se godi, da bi še marsikdo še več odpustil, kakor ti na koncu poprašani ali pa kakor se glasijo pismene ponudbe, pa ne gre več, ker je popred izgovoril svoj poslednji glas. Tako se je draževalo ali licitiralo zastran preskerbljevanja v deželnej bolnišnici in pri prevažanju vojakom potrebne robe na Talijansko. — Česar smo se bali, zgodilo se je; slana je storila veliko škode: turšica, fižol, buče, mlada detelja itd. je vsa černa; ječmen je ves rumen in jarice je čedalje manj. Da bi le skorej potegnila toplejša sapa! — Na Ljubelju se je uniden blizo Sopotnice velika skala odtergala in na veliko cesto priropotala. Ravno prej je neka procesija iz Kranjskega, na sv. Višarje gredé, mimo šla na tistem mestu; le nekaj trenutkov popred in morebiti veliko romarjev bi bilo ob življenje prišlo, tako je pa skala le vjela poslednja dva romarja, nekega moža in 17 letno deklino, in ju hudo poškodovala. — Iz Šent-Marjete blizo Bajdišč slišimo, da se je neki Stoparjev sin po nesreči v Dravi vtopil. Bil je prav pošten, priden in obrajtan mladeneč, — bode pa žalost v slovečej Stoparjevej hiši!

Iz Velikovca. 14. maja. J. Z. (Vojaki. Kaj se govori? Vreme.) V našem mestu je zdaj vse živo. Kaj se je pa zgodilo, boš morebiti, ljubi čitatelj, vprašal? Da, Velikovec ima vse polno vojakov, tako da v kosarni, ktera ni ravno majhna, še vsi prostora nimajo, in je tako 1 kompanija se v občinsko hišo preselila, kjer so za ta namen izbe pripravljene. Ti vojaki so nadvojvoda Franc- Dragotinovega polka Nr. 52; večidel Ogri. Prišli se 4. maja s štabom. Da je bilo ta dan vse na nogah, razumé se samo po sebi. Še celo iz okolice je privrelo dosti ljudi semkaj, da so kardelo videli in vojaško muziko slišali. Dve kompaniji ste šle v bližnji terg Grebinj. Dva dni potem (6. maja) pa so prišli lovci iz Celovca, ki so tu samo čez noč ostali. Ker je bila ta dan ravno nedelja, bili so ljudje od vseh krajev skupaj in so popoldne vojaško muziko, ktera je na mestnem tergu igrala, poslušali.

Govori se povsod le od vojske. Kjer koli si, slisiš take in enake pogovore; vsak hoče v politiki modrejši biti in več vedeti kakor drugi.

Vreme je zdaj za polje prav ugodno. Žita prav lepo kažejo. Unidan je pa bila vendar taka nevihta, kakor je ne pomnimo kmalo take. Lepa žita je veter na marsikterih njivah tako na tla potlačil, da ne bojo več vstala. Bog nas varuj hude ure!

Maribor dne 10. maja. — s — („Mariborčanka“ in njena resničnost. Kako je bilo z veselico?) Teta „Mariborčanka“ je spet o Slovencih eno zagodla takrat o tukajšnjih slovenskih dijakih, opominjaje jih, naj ne bodo nestrpljivi proti nemškim, saj jih predosti dobiva pri meščanih — ki so „Mariborčanki“ se ve da sami Nemci! — jesti in si služijo lepe denarce pri njih s tem, da njihovo deco podučujejo; zato naj brzdajo svojo strast proti Nemcem, ki je mendaže v mlada srca vcepljena. Da je to kriva tožba proti slovenski mladini, kaže učiteljsko očitovanje, ki ga je natisnila „Mariborčanka“ 4. t. m. kot popravek njenega sumničenja, ki je bilo v sestavku „lipa in hrast“ natisnjeno 2. t. m. V tem popravku se izrekoma krivica od slovenske strani odvrača in obema stranima zapiše. Cele te svaje, ki se med mladino lehko vname pa hitro spet do čistega pogasne, ne bi bilo vredno omenjati, da je ne bi naši nasprotniki zarinili ter iz nje sklepali nesramnih in zavržljivih sklepov za mladino slovensko. Dogodba je ta. Pripravljali so se nemški in slovenski dijaki na izhod dne 1. maja. Vadili so se pevati pesmi nemških in slovenskih, vsi vzajemno kakor se spodobi, da se spoštovanje do obeh narodov vzbuja. Razprla pa jih je zastava, ki bi pri onem izhodu imela veselje poviševati. Naročeno in dogovorjeno je bilo na zastavo liro našiviliti, a ker se je delala v neki nemški hiši, oplela se je ali navlašč ali iz kratkovidnosti lira s hrastovim vencem. Slovenski dijaki to zvedevši zahtevajo odločno, da se hrastov venec izplete ali pa še lipov všivili. Tega pa nemški dijaki niso privolili.

Prašamo tedaj teto „Mariborčanko“, ki Slovence tako rada podučava, kje je nestrpnost? Dalje. Pridejo nekteri dijaki do Felberjevega otoka k veselici pevskega društva. Slovenski pozdravljajo nekega kavarnarja, on pa ne odzdravi, ampak se grozi in „pereat“ kliče. Slovenski dijaki se odločijo oditi in se vsemu izogniti. Odšedši zapiše eden na mizo: odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo- in drugi pristavi: die Schwaben. Ne zamerite, da Vaš list s takimi pokvekami nakidam, ali to je ono grobo razžaljenje, o kterem „Mariborčanka“ govori. Nepošteno je od „Mariborčanke“, da pri celem tem prigodku zamolči, v čem da je bilo žaljenje in kaj je bil žaljenju povod. Kakor vidite, je ta prizor na otoku celó otročja svaja in je z onim zastavinim prigodkom vred „Mariborčanki“ vesela priložnost, da na njeni podlagi sumniči in krivi slovenske dijake in jim oponaša jed in zaslužke nesramno in krivično. Kar se zaslužkov dotiče, pošteni Mariborski meščani dobro vodó, da je podučevanje in zaslužek ozirna dobrota, pogojena je služba in plača, dobroto dobiva učenec dobroto poduka, učitelj pak dobroto plače zaslužene. Dobrota je tedaj na obe strani in nobenemu pametnemu človeku ne more priti na misel komu kaj očitati.

Zastran siromaškega obeda pa naravnost zavračamo gotovo tudi v smislu vseh milodariteljev nesramnost „Mariborčankino“. Če tvoja desna da, naj leva za to ne ve, je načelo kristjansko, inače nima dar nobene vrednosti. In tako davajo nemški in slovenski Mariborčanje iz svoje obilne mize milodare svoje nemškim in slovenskim dijakom in posebno tudi slovenskim dijakom dobro vedoči, da so jim slovenski kmetje s svojo drobižjo, žitom, vinom in delom pripomogli k njihovi obilnosti. A nikdo iz tega ne sklepa, naj zato ta ali ta dijak zataji svojo narodnost, kar „Mariborčanka“ zahteva zahtevajoča, naj bi slovenski dijaki dobrovoljno in molkoma stopali za nemško zastavo ali dobrovoljno in molkoma pogoltnili nasprotniške navale. Mladini se mora sprava in mir priporočati in ga tudi rada prejme, če mu je podlaga pravičnost; nepravičnost, nadvlada in ponemčevanje pak pravijo, da je tako že minulo. Slovenski dijaki tedaj, ki so tukaj v večini, nadvlade nemških dijakov, ki so v manjšini, dasi se od deleč množajo, ne bodo nikdar trpeli, pravico in ravnopravnost bodo pak zahtevali

---

Besednik.

Štajerski poglavar baron Meczéry na deželnem zboru.

Lepo znamenje slovanske vzajemnosti je sledeči članek, kterega smo brali v českem dnevniku, v „Národnih Listih“. V njem se moško zagovarja jezikova ravnopravnost v uradih in šolah in bratovski branijo se Slovenci, ki se za njo potegujejo. Poslušajmo tedaj, kaj pravijo Čehi o odgovoru gosp. poglavarja barona Meczérya, ki ga je dal poslancu dr. Razlagu na vprašanje zastran jezikove ravnopravnosti v šolah in uradih. „Mi Čehi, pišejo „Národni Listy“, imamo še v dobrem spominu svojega rojaka gosp. barona Meczérya, nekdanjega poglavarja českega kraljestva in poznejšega ministra avstrijanske policije. Sedaj prišla je vrsta na naše mile pobratime Slovence, da si dobro vtisnejo v glavo njegovo imé in djanje kot poglavarja štajerske dežele. S svojim odgovorom na vprašanje gosp. poslanca dr. Razlaga zastran jezikove ravnopravnosti je zopet pokazal (!) gorečo ljubezen do slovanskega naroda, ljubezen, ktero smo mi Čehi v najobilnejši meri vživali za dobe njegovega poglavarstva na Českem. Besede, s kterimi je zagovarjal vlado, so kakor krajcar krajcarju podobne tistim, s kterimi so za Bacha in Šmerlinga prikrivali na Českem brezobzirno ponemčevanje. Tudi naš jezik je bil iztiran iz šole in urada, tudi pri nas je moralo teči vse duševno delovanje po tesnem koritu nemške omike, tudi mi smo morali klicati in vpiti za narodnost in svobodo. In kaj se nam je odgovorilo na naš klic? „Vi hočete, da se vaš jezik rabi v javnem življenju; no, vaša beseda je še premalo razvita in opiljena; vi nimate ne knjig ne književnosti; manjka Vam učiteljev in učenih mož; vi nimate učenih del, zatorej vzemite si za ljubo z nemščino, dokler si niste pridobili pripomočkov izobraževanja“. Res ta britka ironija je imela svojo logiko, pa mi smo bili obsojeni kakor stari Tantal v tartaru! Bila je sicer vlada tako milostljiva pripustiti nam, da smemo izobraževati svojo narodno besedo, pa zvezali so nas na rokah in nogah, da se nismo mogli z mesta še ganiti ne.

Le-ta blaga igra se pri nas na Českem ne sme več igrati. Sila narodnega napredka in zdrava misel českega ljudstva je zlomila verige, v ktere nas je vkovala sistema ponemčevanja; namesto tega pa vidimo zdaj med brati Slovenci staro igro z rijastimi pušicami v najlepšem cvetu. Slovenci, žlahten ali pod prejšnjimi vladami neizrečeno stiskan narod, vprašali so po svojem poslancu dr. Razlagu državnega komisarja v štajerskem deželnem zboru: „Ali je visoka vlada volje, vpeljati tudi pri štajerskih Slovencih pravično ravnopravnost njih jezika v šolah in v uradih?“

Dne 17. februarja je odgovoril državni komisar, baron Meczéry, na letó vprašanje gosp. poslanca dr. Razlaga. Bravši letá odgovor gosp. poglavarja smo brž spoznali premile glasove, s kterimi nas je tolikrat sladila predšmerlingova vlada, ktere goreči služabnik je bil gosp. baron Meczéry. Kaj živo je morala zavzeti tudi naše brate Slovence beseda ustavnega uradnika pod ministerstvom gosp. grofa Belcredija, v kterega so vsi avstrijanski Slovani toliko upanje stavili.

(Konec pride.)

za se in jo skazovali po svojem slovenskem značaju tudi svojim součencem, naj si bodo ktere koli narodnosti. Naj tedaj „Mariborčanka“ ravnopravnost uči istinsko in djansko ravnopravnost, vse druge nasprotne njene nauke mi odbijamo in zavračamo.

Iz slov. Štajerja. Okoli in okoli rožla orožje in železje, — rodoljubi naši pa vendar narodnih zadev in potreb ne pozabijo in imajo skerb za narodnost slovensko. Snidli so se pervi rodoljubi naši in sklenili važne reči, ki utegnejo nam koristiti in okrepčati nas.

I. Postavil se je osrednji volitni odbor za spodnje Štajersko. Sedež mu bode v Celju, imel bo prvosednika in 24 odbornikov. Celi odbor razpada v 6 odsekov, za vsaki volilni okraj eden. Odseki so samostalni in se v posameznih okrajih napravijo in vedejo kot volilni odbori, pomnoživši se s 15 do 20 možmi celega okraja, posebno se oziraje na najveljavniše kmete.

II. Pomenkovalo se je zastran kandidatov in zaznamovali so se za kmečke občine in za mesta; pa za zdaj še ne stalno, ampak le začasno.

III. Izdala se bo, pa ne pred mesecem septembrom, knjižica: „Delovanje deželnega zbora in naša slovenska poslanca Herman in dr. Razlag.“ Naložilo se je nekemu gospodu, naj jo spiše. Obsega naj 5 do 6 pol in na vse strani razlaga, kaj dela dež. zbor, kako važne so volitve, ktere so politične in narodne razmere štajerskih Slovencev i. t. d. Tiskalo se bo 2000 iztisov, ki se bodo prodavali po 10 kr., deloma pa podarili, tako da bode razširjena v vsakej občini. Za stroške je že podpisanih 110 gld. (med temi je 50 gld. od nekega domorodca); kar bo premalo, pa upajo domorodci skup spraviti ali po darilih ali po razprodaji.

IV. Napravila se bode monštre-peticija naravnost do cesarja, ker pri deželnem zboru ni pravice za nas! Odločilo se je, da prosimo:

1.) naj se prenaredi volilni red v Slovencem pravičnem smislu;

2.) naj se napravi poseben slovensk odsek deželnega odbora ali naj sta vsaj 2 odbornika slovenska poslanca;

3.) naj se napravi poseben odsek deželnega poglavarstva (Statthalterei-Abtheilung) za slovensko spodnjo Štajersko;

4.) naj se slov. jezik vsaj enkrat v resnici vpelje v uradnijah in naj se postavi obrok, do kterega naprej naj bo po vsem slovenskem Štajerskem slovenski jezik uradni ali poslovni, nemški pa naj se le piše, če stranke zelijo;

5.) naj se uravna zemljiščni davek, ki je posebno v vinorejnih krajeh nezmerno visok;

6.) naj se poniža cena soli, ki je za kmetijstvo toliko važna reč.

V. Ker se bodo menda po Štajerskem v kratkem vpeljala okrajna zastopništva, imajo odborovi odseki tudi važno nalogo skrbeti, da pride kolikor mogoče narodnjakov in zanesljivih kmetov v ta zastopništva.

VI. Ker se moramo posebno tudi ozirati na to, da se poboljša materijalno stanje našega naroda in ker je podlaga temu na Štajerskem vino —, sadjo-reja i. t. d. sploh kmetijstvo, razložil je veljaven rodoljub svoje misli o ustanovljenju gospodarskega društva za spodnje Štajersko. To društvo imelo bo tako organizacijo ali uravnavo, da bo kot mreža na deželi ležalo in nas pri vsem podpiralo. Prosil se je ta gospod, naj izdela dotična pravila. Potem se prosi s peticijo vred presvitli cesar tudi za privoljenje „slovenskega društva za povzdigo vino in sadjoreje.“

To je v kratkih besedah, od česa so se pogovarjali, rodoljubni možje. Lehko vsakdo sprevidi, da ni malo, ampak jako važno, da se le srečno izpelje.

Gledalo se je pri vsem tem na štajerske Slovence, da se ti enkrat okrepčajo; skusite pa tudi drugod po vsem Slovenskem kaj tacega na noge spraviti.

Blizo Ljubljane. ⊙ (Košek novic in pa še nekaj!) Ker imam ravno čas, naj spišem nekaj verstic za „Slovenca“. Tudi tukaj se je zadnje dni vse nekako spremenilo. Vse je prešinil vojaški duh; kajti domovina nam je v nevarnosti! Naš kolodvor je kakor veliko taborišče. Vojaki prihajajo in odhajajo neprenehoma. Kaj tacega nismo že davno videli! Nekako čudno se mi pa zdi, da so ono noč, ko je strašno deževalo, vojake pod milim nebom pustili. Tako mučenje je brez potrebe. Za Boga, saj bo še prilik dosti, ko se bo moralo marsiktero noč tako prebiti, ker drugači mogoče ne bo, — ali zdaj bi se bili že lahko kam pod streho spravili. One dni so nas zapustili mehikanski prostovoljci. Oficirji so imeli poprej poseben obed, pri kterem je bil tudi ljubljeni naš župan in še drugi gostje. Da so si k slovesu serčnomilo napivali, razumé se samo ob sebi. Šli so tedaj, — zdaj pa čujemo, da se je drugači obernilo in da se morebiti še nazaj vernejo, ker jih v Terstu niso pustili na morje. Amerikanska ljudovlada je nekaj rekla, in prostovoljci so morali nazaj. To se mi tudi prav zdi. Ker se nam na vse kraje žuga z vojsko, potrebovali jih bomo lahko in dobro doma; čemu jih še v tujo daljno deželo pošiljati? — Magistrat dela zdaj na vso moč, ker je toliko domačih in vojaških zadev. Za vojaščino so nabrali letos samo prostovoljce, ki pri vstopu 25 gld. na roko dobivajo. Tudi mestna policija se jako pridno obnaša; patrulira se skorej vsako noč po mestu, kar je zlasti zdaj res zelo potrebno. Zato je pa tudi mestni odbor sklenil policijskim uradnikom za vsako noč, ko patrulirajo, 1 gld. 25 kr. priboljšeka dajati, da bolje in zvestejši svoje težavno delo opravljajo. — Kar časa nam vojska grozi, potihnila je nekako znana glasovita okrožnica, — mislim pa, da je ne vendar bodo vpeljati poskušali, da bi si tako še večo sramoto nakopali. Če nam tudi zdaj druge nevarnosti protijo, ne smemo vendar nikdar pozabiti, kaj tudi oža domovina od nas tirja. Sovražnik se tudi tu ne sme natihoma prikrasti in ljuliko sejati. Čudno je to res, da imajo naši velikaši — duhovski in posvetni — take krive zaumeje o domovini in dolžnostih do nje! Pravijo, da gorijo za deželo in narod — zares lepe in sladke besede! Ali kakšno je njihovo djanje? Baron Apfaltrern nič ne ve, kaj se pravi to: „noblesse oblige“ (plemenitost veže), zato mu pa tudi ni nič mar, da bi oporoko natanko spolnil. Ali je to plemenito, lepo djanje! Kaj bi z drugim počeli, ki bi bil tak vnemarnež? Take in enake možé le žene hlep po slavi (?) in nič jim ni mar, kako jo došezejo, — da jo le dosežejo. Ker je škof kmalo po razglašeni okrožnici predsedstvo v konsistoriji, kedar se posvetuje o šolskih zadevah, izročil stolnemu proštu g. Kosu, si lahko mislimo, da ga je enoglasni vpor zoper okrožnico in odpoved dekana Tomana kaj zelo pretresla, in da zna spet resnica biti, kar se govori, da namreč on v Rimu prosi, naj bi ga rešili velike butare, ki je očividno ne more nositi. Pa tudi zastran druzih zadev slišim večkrat kak tak prigodek, zavolj kterega se toži, da se vtikujejo v cerkvene zadeve ljudje, kterim ne gre beseda v cerkvi. Meni sicer to ni nič mar, ali ker se nekteri preradi hvalisajo in lepe delajo, treba bi bilo, da bi vse brez razločka v redu imeli — in ne samo na koncu jezika! Lahko je tožiti, da je svet malopriden, ali to nič ne zda, če se hoté ali nehoté kaj napčnega stori! „Vprašanja o narodnosti in svobodi, pravi nek Nemec, si niso ljudstva samovoljno izmislila, ampak proizvod je pravih djanskih razmer. Tedaj se pa tudi ne da s silo odpraviti ali kako drugači zadušiti. Ima namreč terdno življenje in se more le tako rešiti, če se narodom po njih postavnih zahtevah in prizadevah zadostuje.“ To so resnične in važne besede, ki naj bi si jih tudi naši velikaši pomnili. Gotovo bi jo lože potem vozili in ne sukali tako pogostoma plajšča po vetru, kar se jim tako slabo prilega! — Sicer pa se je v našem mestu veliko na boljše obernilo, kar nas z veselim upanjem navdaja, da bo morda vendar le kmalo pravična naša reč zmagala.

Iz Gorice. M. Č. (Laška omika zmiraj bolj napreduje.) 9. t. m. zvečer so goriški gimnazijalci v Kanalu malo „besedo“ napravili, da bi Kanalce zbudili in jih zdramili, naj bi se zavedeli svoje slovenske krvi. O pol devetih se je beseda pričela. Komaj so pevci prvo pesem končali, zasliši se zunaj na trgu kaj čudno petje. Kaj neki se je pelo? — Pesmi furlanske. To petje ni nehalo, dokler ni bila „beseda“ pri kraju. Bilo je nekaj pohajačev nalašč za to podkupljenih, da bi med veselico gori pa doli po trgu furlanske tulili. Podkupljeni so bili od laške stranke. O ubogi Lahi kanalski! o reveži! da nam ne morete drugači svoje omike kazati! Saj Vam radi verjamemo, da vas je preveč peklo slišati prelepo slovensko petje, ki se je v dvorani razlegalo! Vi pa se le ponašajte s svojim neumnim: „o pio pio lele“, le ponašajte se s svojo presneto puhlo omiko, — mi pa se lahko ponašamo s svojo miroljubnostjo in poštenostjo.

Drugi dan v četrtek, ko so bili vsi Lahi kanalski v gostilnici zbrani (morda jih je prednji večer peklo, da so se morali s pivo ohladiti!), vzdigne se eden izmed njih, odpre široka usta, sapo na se povleče, in z mogočno besedo izreče: „Jo jari chel, che ja pajat, accioche cantin“ (Jaz sem bil, ki sem fantom plačal, naj pojo). To je toliko, kakor, da bi bil rekel: Glejte, jaz sem tisti korenjak, jaz sem tisti neomikani in sirovi človek, ki sem dražil mirne in poštene goste! O uboga omika! Ubogi kanalski Lahi, če nimate boljega representanta, slaba za vas! Menda je ravno ta gospod tiste postopače tudi peti učil; čudno, da jih ni sam tudi vodil kakor „maestro di Capella“! Pač pametno bi bilo, da bi ta gospod velik kmečki koš na ramo zadel, in na „Vrh“ ali pa v „Bajnišiče“ h kakemu priprostemu kmetu po omike šel!

Res, še dober koš mu je manjka! Vi pa, predragi rodoljubi, ne ustrašite se takih omikancev, le krepko naprej! Tudi drugi Vam bodo sledili, — čutje slovensko prignalo jih bo!

Bojne priprave.

Še vedno prileti ktera golobica z oljko miru, napovedovaje nam kongres, za kterega si menda Ruska pa Angleška kaj zelo prizadevate, ali težko bo vse to kaj zdalo, ker dan na dan je vojska gotovejša. Treba je tedaj, da se Avstrija tudi zanjo, kar je le mogoče, pripravi. Deloma je to že storjeno, deloma pa se še dela, da se vse priprave skorej dogotové. Terdnjave na Českem so že s potrebnim orožjem preskerbljene. Samo v Terezinu je 900 topov. Poveljnik 6. oddelka gen. Raming je že neki dobil povelje na Česko odriniti. Benedek je sicer še na Dunaju, ali berž otide tudi on kot viši poveljnik tjekaj, kakor hitro je vojska gotova. Tudi na jugu se delajo priprave na vso moč. Nadvojvoda Albreht je že v Veroni. Iz Pulja (Pole) se ravnokar sliši, da so tudi ondi prebivavci povelje dobili mesto zapustiti ali pa se z vsem dobro prevideti. Po českih terdnjavah skupuje meščanom živež mestni odbor. V Benetkah je vse neki prav dobro pripravljeno. V Padovi so bile one dni na vseučilišču velike homatije, zategadel se je moralo zapreti. Dijaki so že odšli vsak na svoj dom. Pravijo, da pridejo

kmalo v beneško luko tuje bojne ladije, francoske in angleške, da varujejo svoje deželane.

Na vso moč pa se pripravljajo na Laškem za vojsko, kar jih stane že strašno veliko denarja. Govori pa se, da jim je Bismark 400 milijonov poslati obljubil, če vojsko začnejo. Okoli Bolonje, Piačence itd. je menda vse polno vojakov. Kralj sam prevzame više poveljstvo in vlada je od zbora pooblaščena, da ravna o vojskinem času samovlastno. Posebna vladina naredba naznanja, da se napravi hitro 20 batalijonov prostovoljcev, kterim bo poveljnik Garibaldi. On in kralj sta si tedaj spet dobra. Tudi se organizuje narodna straža, dijaki pa kar dervé k akademiškim kardelom. Silovit bojin duh je prešinil vse, vlado in ljudstvo. Še celo Mazzini je za vojsko. Pravijo, da se mora kaj prenarediti, drugači mora Italija razpasti! Lamarmora, Cialdini, Cucchiari, Durando, Prim, Menabrea itd. bodo vodili posebna kardela, na morju pa bo komandiral admiral Persano; kontre-admiral Vacca je že menda tako razverstil svoje ladije v adrijanskem morju, da bode Avstrijancem na vse kraje pot zaperta. Društvo „Lloyd“ je res tudi že vso vožnjo ustavilo. — Francoska postavi po najnovejšem sporočilu dva prežavna oddelka, enega pri mestu Lijonu, druzega pa pri m. Nancy. — Pruski polki so že neki tikoma saksonske in avstrijske meje postavljeni. Še znamnja se čaka, potlej pa je vse, kar je. Glavni stan je v Soravi na Lužiškem. Bismark je med tem parlament razpustil in nove volitve razpisal. Javeljne bo brez vojske, če tudi niso Prusi kaj posebno zanjo vneti, ker jim je Bismark že vse premalo!

Da bravci naši vedó, koliko da šteje pruska vojna kardel in vojakov, navajamo jim vse po imenu in številu. K orožju se more zdaj poklicati: 243 batalijonov pešcev, ki štejejo okoli 243.000 mož; 10 batalijonov lovcev in strelcev z 10.000 m.; 116 bat. pešcev brambovcev (perve nabire) s 58.000 m.; 81 namestovavnih batalijonov, ki bodo tudi imeli okoli 81.000 m.; 10 namestovavnih kompanij lovcev in strelcev z 2000 m. Vseh pešcev bo tedaj 394.000 m., konjnikov 63.000 m., topničarjev 37.000, 15.000 konj in 3714 topov, pionirjev 10.000, voznikov, strežajev za bolnike, rokodelcev itd. 10.000 Brambovcev druge nabire bo 120.000 m. z 22.000 konji, tedaj v vsem skupaj 645.000 m., 100.000 k. in 3714 topov, razun konj in vozov za drugo bojno vožnjo. Pervemu kardelu zapoveduje general pl. Bonin, drugemu kraljević naslednik, tretjemu princ Fric Karol, četertemu general pl. Šak, petemu gen. pl. Steinmetz, šestemu gen. pl. Mutius, sedmemu gen. Vogel pl. Falkensteinski in osmemu gen. Hervarth pl. Rittenfeldski. Govori se tudi zelo, da kralj sam prevzame više poveljstvo nad vso vojno.

Druge srednje deržave štejejo vojakov: Parska 110 — 120.000 m. izvzemši brambovce, ki so le doma za rabo; Virtemberška in Badenska okoli 40—50.000 m., tedaj imajo vse deržave za vojsko pripravljenih vojakov 150—170.000 m. Polovica od njih brani pokrajine ob Rajni, druga polovica pa se pridruži avstrijski ali saksonski vojni.

Razne novice.

* Njeg. veličanstvo je blagovolilo v odpisu 9. t. m. za člane jugoslovanske akademije premilostljivo poterditi:

Dra. Bleiweisa Janeza, vrednika „Novic“ v Ljubljani;

Bogovića Mirka, literata v Zagrebu;

Jagića Vatroslava, gimnazijalnega učitelja v Zagrebu;

Kukuljevića Ivana, velikega župana županije zagrebške;

Ljubića Simeona, gimn. učitelja na Reki;

Mažuranića Antona, gimn. ravnatelja na Reki;

Dra. Muhića Pavla, ravnatelja pravoslavne akademija v Zagrebu;

Dra. Račkega Franca, kanonika in šolskega nadzornika v Zagrebu;

Dra. Subotića Jovana, prisednika stola sedmerice v Zagrebu;

Dra. Šloserja Josipa, namestnijskega svetnika in velikega zdravnika v Zagrebu;

Šuleka Bogoslava, literata v Zagrebu;

Torbarja Josipa, ravnatelja više realke v Zagrebu;

Veberja Adolfa, gimn. ravnatelja v Zagrebu, in

Vukasovića Živka, gimn. ravnatelja v Oseku.

* „Novicam“ se piše, da je nek kmet v vasi Gaberčah, popravljaje pot tik svoje hiše, s krampom udaril po mestu, od koder se mu 80 srebernjakov razne velikosti in podobe izsuje. Nevedni kmet jih nese koj v Terst in proda za 2 gld., le enega je izprosil g. Avg. Gardeli ter ga poslal v Ljubljano na ogled. Muzejni kustos g. Dežman je povedal, da je ta denar beneški in sicer dožda (doge) Frančiška Dandula, ki je vojvodeval od l. 1330—1839.

* Oni dan je na Dunaju prinesla neka gospa list na pošto z napisom: An den abscheulichen Grafen Bismark, t. j. naj prejme ostudni ali gerdi grof Bismark. Uradnik jo zaverne, da pisma s takim napisom ne gre pošiljati, — ona pa mu veli: Da bi vi gospod brali, kaj sem mu pisala, potem bi še le stermeli. S takim gospodom ne gre drugači govoriti! — Razumé se, da poštar pisma ni sprejel.

* V Ostrogonu na Ogerskem je bil oni dan velik ogenj. Pogorelo je neki 60—90 hiš.

* Dasi nekoliko pozno, dobijo udje Matičini za l. 1865 že napovedane knjige berž ko bodo natisnjene. Da se pa določi, kaj izda Matica za 1866. leto, obrača se Matičin odbor do slov. pisateljev z uljudno prošnjo, naj oni, ki imajo izgotovljen kak rokopis, kterega more Matica po §. 2 svojih pravil izdati, kmalo ga odboru pošljejo. („Nov.“)

* Iz graške jetnišnice v Karlavem predmestju bilo je po ces. milosti izpuščenih 10 Slovencev in 7 Nemcev, iz jetnišnice v Lankovicah pa, kjer se pokoré ženske, 16 Slovenk in 10 Nemk.

* V Podragi, kakor se piše „Novicam“, napravili bodo v kratkem narodno — kmetiško knjižnico. Slava Podražanom!

* Siloviti tolovaj, Udmanič po imenu, ki je zlasti po Slavonskem ropal in moril, ušel je oni dan iz županijske ječe v Zagrebu. To je zares čudno, da se je kaj tacega zgoditi moglo, ko vendar mestni policáj g. Urica druge blezo ne tako nevarne ljudí, n. pr. pisatelje, koj zvoha in odpravi. Kvaternik pa Radošević že vesta, kaj je to!

Družba sv. Mohora.

Dalje so plačale za l. 1866: dek. Dolina, Jelšane in Ospa, fara Kranjska gora in Kerka; dek. Hoče in Ptuj; — dek. Gorica, Devin.

Žitna cena.

v	pšenice		reži		ječmena		ovsa		turšice	
	gld.	k.	gld.	k.	gld.	k.	gld.	k.	gld.	k.
Mariboru	3	78	2	95	2	30	1	65	2	45
Celju	3	95	2	75	2	69	1	75	2	80
Ptujem	3	70	2	65	2	10	1	40	2	30
Ljubljani	4	33	3	22	2	65	2	25	3	—
Kranju	4	60	3	15	—	—	2	50	3	50
Novemmestu	4	26	2	80	2	50	1	70	2	61
Gorici	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovcu (beren)	4	63	3	23	2	85	2	35	3	24
Terbižu (beren)	5	80	4	40	3	82	3	80	4	80
Varaždinu	3	60	2	74	1	96	1	50	—	—
Reki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sisku	3	40	—		2	84	—	—	2	78

Loterija.

Terst: 31 40 45 79 29.

Prihodnje srečkanje je 30. maja 1866.

Živežna ceua.

v	krompir (vagan.)		sirovom		mesto		sálo		grah		leča		slama		seno		dreva	
			libra				vagan-mer.				stot (cent)						sež.	
	g.	k	k	k.	k	g	k.	g	k.	g	k.	g.	k	g.	k.			
Mariboru	1	10	50	50	40		28		32	1	20	1	50	3	—			
Celju	1	26	40	48	40	—	10		10	1	20	1	50	4				
Ptujem	1	10	—	—	—	—	—	—	—	1	10	1	15	6	—			
Ljubljani	1	50	50	54	44	4	50	5		1	80	2	—	5	—			
Kranju	1	40	33	43	40		—	—	—	1	70	1	75	3	—			
N. Mestu	1	60	45	40	40	4	20	4	80	1	20	1	80	—	—			
Celovcu	—	42	50	44	—	—	—	—	—	1	20	1	50	1	90			
Terbižu	—	-	—	—	-		—	—		—	-	—	--	—	—			

DUNAJSKA BORSA 15. maja.

Deržavni papir.	Denar	Blago
5 % obligacija po 100 gld -	47 75	48 —
5 „ nar. posojilo od l 1864 -	71.50	72 —
5 „ metalike - - - -	53 —	53 50
4½ „ „ - - - -	45 —	45 50
4 „ « - - - -	39 75	40 50
3 „ « - - - -	29 75	30 25
2½ „ « - - - -	26 —	29 —
Srečke l. 1839 - - - -	121 50	122 —
« « 1854 - - - -	69 —	70 —
« « 1860 po 500 - -	69 30	69 50
« « 1860 « 100 - -	73 25	73 75

Dunajska borsa 17. maja 1866.

5% metalike	57.35
5% nacijonal	62.—
1860 derž. posoj	69.40
Bankine akcije	667.—
Kreditne „	125.40
London	127.—
Novi zlati	6.05
Srebro	128.—

Oglas.

Čitalničina gostilnica

v Ljubljani

(v poslopju narodne čitalnice)

se zahvaljuje čestitemu občinstvu za dosedanjo blagovoljno pozornost ter se lepo priporoča tudi za prihodnjost. Posebno čestitim gg. rodoljubom na deželi se daje na znanje, da se dobiva tukaj vsak dan zajutrek, dobro kosilo z raznimi jedmi, in večerja, vse po jedilnem listu. Za dobro pijačo je še posebuo skrbljeno.

Za obilni obisk se priporoča tedaj čest. občinstvu udani

Ferko Gőck,

gostilničar.

Lastnik A. Einspieler. Odgovorni vrednik J. Božič. Za tiskarno F. pl. Kleinmayerja odgovorni vodnik R. Bertschinger.